



Latvijas Biodegvielu un bioenerģijas asociācija. Vienotais reģistrācijas Nr.: 40008096005, Adrese: Ziemeļu iela 21F, Ventspils, LV-3601

Ekonomikas ministrijai

pasts@em.gov.lv

Helena.Rimsa@em.gov.lv

2021.gada 23.martā 21/03

Uz 18.03.2021. Nr. 3.1-8/2021/740

Atzinums likumprojektam Transporta enerģijas likums (VSS-1102)

Biedrība "Latvijas biodegvielu un bioenerģijas asociācija" (turpmāk – "Asociācija") izskatījusi Ekonomikas ministrijas sagatavoto precizēto likumprojektu "Transporta enerģijas likums" (turpmāk – "likumprojekts"), un atzīst, ka Asociācijas izteiktie iebildumi saskaņošanas procesā **nav nemti vērā**.

Precizētais likumprojekts vēl vairāk veicinātu plašāku importētās fosilās dabasgāzes izmantošanu transportā un palielinātu importēto energoresursu apjomu Latvijā. Tāpat būs jāveido jauna infrastruktūra biometāna un dabasgāzes lietošanai transportā. Biometāna ieludināšana kopējā dabasgāzes pārvades tīklā nedod iespēju nodalīt transportā patērēto komponenti. Lai nodrošinātu izsekojamību, nepieciešams izveidot ilgtspējas apliecināšanas mehānismu un neatkarīgas sertifikācijas sistēmu atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai 2018/2001.

Asociācijai joprojām ir šādi iebildumi par precizēto likumprojektu:

1. **Jauns iebildums**. Likumprojekta 8.panta pirmās daļas 1. un 2. apakšpunkts, 8.panta devītās daļas 2. apakšpunkts, 9.panta trešās daļas 1. apakšpunkts un 9.panta piektās daļas 2. apakšpunkts nosaka izmantot Enerģētikas likumā noteiktos izcelsmes apliecinājumus. Iebilstam pret šo apliecinājumu izmantošanu, jo tie nav piemērojami transporta jomai. Būtu nepieciešams piemērot ilgtspējas apliecinājumus kā tas noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvā 2018/2001.

2. Likumprojekta 8. panta trešajā daļā paredzēts, ka līdzdalības mehānisma ietvaros degvielas piegādātājs līdz 2023. gada 31. decembrim ik gadu nodrošina biodegvielas obligāto piejaukumu benzīnam un dīzeļdegvielai. Mūsaprāt šajā pantā būtu jāpagarina termiņš līdz 2030.gada 1.janvārim, jo kamēr nav pietiekamā apjomā ieviesta otrās paaudzes biodegviela (2024-2030.gados) nevarēs sasniegt likumprojekta mērķi, pietiekami lielu AER apjomu transportā.

Iebildums nav nemts vērā. Izziņā par atzinumos sniegtajiem iebildumiem (turpmāk – "Izziņa") minēts, ka iebildums ir ņemts vērā un Likumprojekta 8.pants ir precizēts un Likumprojekta anotācijas II sadaļas 2.punkta sadaļa "Likumprojekta 8.pants" ir būtiski papildināta. Tomēr, tas neatbilst patiesībai, 8.pants nav precizēts un nerisina AER mērķu sasniegšanas problēmu periodā no

2024.-2030.gadam, kad atbilstoši likumprojektā noteiktajai obligātā piejaukuma atcelšanai benzīnam un dīzeļdegvielai būs būtisks AER patēriņa kritums transportā.

3. Likumprojektā nav noteikts Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā (NEKP) definētais kopējais 7% AER apjoma mērķis transportā, mūsuprāt būtu likumprojektā jānorāda šis mērķis, lai veicinātu biodegvielu izmantošanu Latvijā. Iespējams, ka likumprojektā var noteikt deleģējumu MK apstiprināt konkrētu plānu un kārtību, kā nonākt pie 7% AER mērķa transportā, kā arī plānu kā valsts sasniedz 9.panta pirmajā daļā noteikto siltumnīcefekta gāzu emisiju uz enerģijas vienību samazinājumu vismaz par sešiem procentiem attiecībā pret degvielas pamatstandartu.

Iebildums nav nemts vērā. Nepiekrītam, ka saistošajā politikas plānošanas dokumentā noteiktos mērķus nevajadzētu dublēt, jo politikas plānošanas dokuments nav saistošs dokuments uzņēmējiem, kuriem šie mērķi ir jāasniedz, tāpat arī NEKP 4.pielikumā noteiktie pasākumi nav saistoši uzņēmējiem, tāpēc, lai nodrošinātu mērķu sasniegšanu, tas būtu jānosaka likumā, kas būtu saistošs visām iesaistītajām personām.

Tāpat nepiekrītam Izziņā apgalvotajam, ka transporta enerģijas aprites cikla SEG emisiju intensitātes samazināšanas mērķis nav valstij saistošs mērķis, bet tikai degvielas piegādātājiem saistošs mērķis – Direktīvas 98/70EK 7a.panta 2.punkts. Ja attiecīgās prasības netiks izpildītas, tad Eiropas Savienība var vērst finansiālas soda sankcijas pret valsti.

4. Sākotnēji Likumprojekta 8. panta septītās daļas 2. apakšpunkts paredz *“lai aprēķinātu skaitītāju, kas ir galapatēriņā transportā realizētais konkrētās atjaunojamās transporta enerģijas apjoms enerģētiskās vērtībās, ņem vērā visiem transporta veidiem realizēto minētās atjaunojamās transporta enerģijas apjomu, tai skaitā galapatēriņam autotransportā un dzelzceļa transportā realizētās atjaunojamās elektroenerģijas apjomu, pārstrādāto oglekļa degvielu apjomu un no atjaunojamiem energoresursiem ražotas nebioloģiskas izcelsmes šķidrās vai gāzveida degvielas, un ievērojot, ka to biodegvielu un biogāzes, kas ražota no 1. pielikuma 2. punktā minētajām izejvielām, īpatsvaru ir jāierobežo līdz 3,4 procentiem no galapatēriņam transportā realizētā transporta enerģijas apjoma.”*

Savukārt Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvā 2018/2001 attiecīgais rādītājs ir noteikts 1,7% apmērā. Lūdzam precizēt šo pantu atbilstoši direktīvas prasībām, ņemot vērā attiecīgo izejvielu pieejamību Latvijā, kā arī to, ka atkāpes gadījumā no šī punkta būs nepieciešams saskaņojums ar Eiropas Komisiju, kas paildzinās likumprojekta pieņemšanas procesu.

Izziņā nav norādīts iebilduma verā nemšanas statuss, konkrētais apakšpunkts no likumprojekta ir izslēgts, kas neatbilst direktīvas prasībām, līdz ar to uzskatam, ka **norma būtu jāsauglabā likumprojektā.**

5. Sākotnēji Likumprojekta 8.panta astotā daļa nosaka, ka “Ja degvielas piegādātājs galapatēriņam transportā realizē modernās biodegvielas vai biogāzi, kas iegūta no šā likuma 1. pielikumā uzskaitītajām izejvielām un kuras izcelsmi degvielas piegādātājs var attiecīgi pamatot, tad no minēto moderno biodegvielu un biogāzes iegūto enerģijas daudzumu uzskata par divkārtu.”

Nemot vērā direktīvā noteikto, lūdzu šajā pantā svītrot vārdu “moderno”, jo likumprojekta 1.pielikuma 1.punktā ir uzskaitītas modernās biodegvielas, bet 2.punkts nosaka lietotas cepamās eļļas un dzīvnieku tauku izmantošanu biodegvielas ražošanā, kuru devumu līdzdalības mehānisma ietvaros var uzskatīt par divas reizes lielāku par 1.paaudzes biodegvielu.

Izziņā nav norādīts iebilduma vērā nemšanas statuss, konkrētais apakšpunkts no likumprojekta ir izslēgts un paredzēts noteikt ar Ministru kabineta noteikumiem.

6. Lai sasniegtu noteiktos AER mērķus transportā 7% apmērā, būtu jākāpina biodegvielas izmantošanas kopējie apjomi, piemēram, šobrīd Latvijā obligātais piejaukums transportā izmantojamai dīzeļdegvielai ir noteikts tikai vasaras periodā, kas ilgst attiecīgi tikai pusgadu un ar ko var sasniegt biodegvielas piejaukumu dīzeļdegvielai tikai aptuveni 3,5% pēc tilpuma, attiecinot to un pilnu gadu. Lai sasniegtu noteiktos mērķus (7%), būtu jāparedz nodrošināt obligāto biodegvielas piejaukumu transportā izmantojamai degvielai arī ziemas periodā, līdzīgi kā tas noteikts Lietuvā ar līdzīgiem ziemas klimatiskajiem apstākļiem.

Iebildums nav nemts vērā, Izziņā ir paskaidrots, ka biodegvielu piejaukuma prasība saskaņā ar likumprojekta 8.panta trešo daļu ir spēkā tikai līdz 2023.gada beigām. Pēc tam degvielas piegādātājam pašam ir jāvērtē un jālemj, kā izpildīt noteiktos mērķus, tai skaitā pievienojot degvielai moderno biodegvielu un iespējams šo pievienošanu veicot visu gadu.

Asociācijas uzskata, ka neņemot vērā izteiktos iebildumus, tiks apdraudēta Eiropas Savienībā un Latvijā noteikto mērķu sasniegšana AER izmantošanai transportā, pasliktināsies vietējo ražotāju un zemnieku konkurētspēja, kā arī palielināsies importa īpatsvars.

Esam ieinteresēti piedalīties arī turpmākajā likumprojekta apspriešanas gaitā un pamatot savus priekšlikumus un iebildumus,

Ar cieņu,

Indulis Stikāns

Latvijas Biodegvielu un bioenerģijas asociācijas valdes loceklis

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKU PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU